

E-PRASMJU NEDĒĻA ULBROKAS BIBLIOTĒKĀ

2011.gada 28.februāris. – 5.marts

E-prasmju nedēļu jau februāra beigās aizsākām ar PII „Pienenīte” viesošanās Ulbrokas bibliotēkā, taču pieaugušajiem piedāvājām iespēju noklausīties tiešraides no ES (Eiropas Savienības) Mājas Aspazijas bulvārī. Tiešraižu tēmas visvairāk saistījās ar informācijas sabiedrības eksistenci un materiāliem, kas sabiedrībai vajadzīgi, lai uzkrātu jaunas zināšanas un prasmes. Aicinām iegūt savdabīgu e-izglītību, skatoties arī tās šai tēmai veltītās tiešraides, ko ES Māja nodrošina ārpus E-prasmju nedēļas aktivitātēm. Vārda „prasmes” sākumā aizvien biežāk tiek lietots burts E. E-prasmes nebūt nenozīmē tikai darbošanos Draugu.lv fermas edārziņā vai prasmi nosūtīt savu CV elektroniskā formātā. Bieži vien arī pieaugušie neprot izmantot pat visvienkāršākās datorprogrammas, kaut vai – CV sastādīšanai. Tāpēc izmantot elektronisko papīru jāmācās jau no bērnības. Ir dzirdēts, ka atsevišķās skolās zinātniski pētnieciskie darbi jāiesniedz elektroniski jau mācoties sākumskolas klasēs. Tālab nevajadzētu domāt, ka datora izmantošana bērnam ir pilnībā jāaizliedz. Gluži otrādi, jārosina to izmantot izglītošanās nolūkiem, jo arī latviešu valodā ir vairāki bērniem domāti portāli, kas rosina mācīties alfabētu, zīmēt, skatīties latviešu multiplikāciju, atšķetināt kosmosa noslēpumus un uzzināt, ko nestāstīt svešiniekiem WWW jeb – vispasaules tīmeklī.

Jāatzīmē, ka aizvien izmantojamākas un funkcionālākas kļūst tīmekļa lapas, kas saistītas ar e-pārvaldi, dokumentu elektronisku iesniegšanu, norēķināšanos par pakalpojumiem un iepirkšanos. Katrai no tām ir sava lietotājsaskarne un funkcionālais nodrošinājums augstākminēto pakalpojumu veikšanai. Lai gan sākotnēji tiešsaistes pakalpojumu izmantošana šķiet sarežģīta, tomēr aug to cilvēku skaits, kas mūsu bibliotēkā izmanto pašapkalpošanās vidi „Mans Lattelecom” un „E-Latvenergo” klientu portālu. Vēl maz izmantoti, bet ļoti noderīgi portāli ir Latvija.lv un Lursoft.lv sadaļa „Mani dati Valsts reģistros”, kur bez maksas varat iegūt informāciju par sevi. Atgādinām, ka lielākai daļai pakalpojumu pieeja iespējama tikai ar internetbankas datiem – lietotāja numuru, paroli un kodu karti/kalkulatoru. Šī informācija, iespējams, atrodas katra paša mājvietā – pie bankas vai citiem svarīgiem dokumentiem, bet tiem, kuri to pazaudējuši, jāvēršas savu banku filiālēs! Par to, kā izmantot šos datus un internetbanku drošības jautājumiem kopumā, savā tīmekļa vietnē informē gandrīz katra banka. Ja vien paši sekosim šiem norādījumiem un būsīm uzmanīgi – mūsu informācija svešās rokās nonāks. Atgādinu, ka šādu informāciju par sevi (Word un citās datnēs) nevajadzētu atstāt citu apskatei arī uz bibliotēkas koplietojamiem datoriem!

E-prasmju nedēļā īpaši pievērsāmies Tautas skaitīšanas procesiem internetā. Arī šeit drošības apsvērumu dēļ sākotnējā iespēja reģistrēties ar personas datiem tika liegta, atstājot reģistrāciju ar bankas izsniegtajiem datiem un elektronisko parakstu. Jāsaka, ka Ulbrokas bibliotēkā liela aktivitāte šajā jomā netika manīta, lai gan tika sagatavotas dažādas instrukcijas un pamācības iespējās veidā. Varam tikai izsecināt, ka mūsu novadā dzīvo pietiekoši daudz cilvēku, kam dators un internets pieejams mājās. Taču bibliotēka piedāvā tādus maksas e-pakalpojumus, kā atsevišķas mācībām un darbam nepieciešamas datu bāzes (EBSCO, Lursoft „Laikrakstu bibliotēku News.lv, Letoniku.lv, Rubricon.com) izmantot bez maksas.

Ar e-prasmēm saistās ne tikai datu bāzes. ”E” šobrīd aizvien biežāk parādās arī vārdā „grāmata”. Tāpēc bibliotēka E-prasmju nedēļu aizsāka ar izstādi „Ne tikai papīrs” - pagaidām vēl iespiesto avotu veidā. Interesenti no šīm laikrakstu un grāmatu slejām var uzzināt, kādas darbības apzīmē vārds „e-pārvalde”, kas ir elektroniskie dokumenti, ar ko varam lasīt egrāmatas un kāda programmatūra tam nepieciešama. Jādomā, ka bibliotēkas būs viena no pirmajām vietām, kur parādīsies e-grāmatas, taču, lai gan pasaulē to tirdzniecība notiek pilnā sparā, Latvijā šis process vēl tikai aizsācies un varbūt nenorit tik raiti, cik gribētos. Lai gan egrāmatas dažkārt ir lētākas nekā iespiestās, tomēr datu nesēji (datori, viedtālruni un pašas elektroniskās grāmatas) vēl ir pārāk dārgi Latvijas patērētājam.

Arī mums – bibliotekāriem regulāri jāiepazīstas ar jaunām programmām un jāapzina lietotājam noderīgas saites. Ar datoros pieejamā satura un nevēlamo programmu kontroli, kā arī lietotāju konsultācijām šajā jomā e-prasmju nedēļā un ne tikai, strādā mūsu palīgs Uldis. Viņš iepazīstināja datorlietotājus ar sekām, kādas var rasties, ja cilvēks neiziet no savu ekastīšu profila pareizā veidā (nospiežot uz norādes „Iziet”, „log off”, „sign out” vai izmantojot grafiski attēlotās durtiņas). Atgādinām, ka vienkārši nospiežot krustiņu labajā stūrī jūs vien aizverat ciet savu profillapu, tomēr tā paliek pieejama citiem lietotājiem.

Šī gada 24.februārī Latvijas Nacionālā bibliotēka oficiāli atklāja savu projektu „Zudusī Latvija”, kurā dalību ņēmusi arī Ulbrokas bibliotēka. Lai gan šis pasākums notika vēl pirms E-prasmju nedēļas, tomēr gribētos ieteikt mūsu lietotājiem izmantot šo resursu, kurš bez maksas pieejams kā jūsu privātajos, tā bibliotēkas datoros. To atradīsiet ieejot tīmekļa vietnē www.zudusilatvija.lv. Šeit atradīsiet unikālu informāciju par zudušām un izmaiņu skārtām Latvijas Kultūrvēsturiskām vērtībām fotoattēlu un informatīva apraksta veidolā. Un kazi, varbūt šis informācijas resurss mūs un jūs ieinteresēs saistībā ar apmeklētajām un apmeklējamām vietām Ulbrokas bibliotēkas vasaras ekskursiju laikā.

Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas Sistēmbibliotekāre Ieva Mūrniece

(ievietots 13.03.2011.)